

TIỂU DẪN

Trong cánh tù đầy, Hồ Chí Minh đã chứng kiến bao sự thật về xã hội Trung Quốc thời Tưởng Giới Thạch. Lai Tân là nơi mà Người đã trải qua trên con đường từ Thiên Giang đến Liễu Châu thuộc tỉnh Quảng Tây. Bài thơ mang tên địa danh này là bài thứ 97 trong số 134 bài thơ của tập *Nhật kí trong tù*, nó cho thấy hiện trạng đen tối, thối nát của một xã hội tưởng là yên ả, tốt lành.

VĂN BẢN

Phiên âm Giam phòng ban trưởng thiên thiên đổ,
Cảnh trưởng tham thôn giải phạm tiền ;
Huyện trưởng thiêu đăng biện công sự,
Lai Tân y cụ thái bình thiên.

Dịch nghĩa Ban trưởng nhà giam ngày ngày đánh bạc,
Cảnh trưởng tham lam ăn tiền phạm nhân bị giải ;
Huyện trưởng chong đèn làm việc công,
Lai Tân vẫn thái bình như xưa.

Dịch thơ Ban trưởng⁽¹⁾ nhà lao chuyên đánh bạc,
Giải người, cảnh trưởng⁽²⁾ kiếm ăn quanh ;
Chong đèn⁽³⁾, huyện trưởng làm công việc,
Trời đất Lai Tân vẫn thái bình.

NAM TRẦN dịch
(HỒ CHÍ MINH, *Toàn tập*, tập 3, Sđd)

HƯỚNG DẪN ĐỌC THÊM

1. Trong ba câu đầu, bộ máy quan lại ở Lai Tân đã được miêu tả như thế nào? Ban trưởng, cảnh trưởng, huyện trưởng có làm đúng chức năng của những người đại diện cho pháp luật không?
2. Phân tích sắc thái châm biếm, mỉa mai ở câu thơ cuối. (Chú ý: Ba chữ *vẫn thái bình* có ý nghĩa gì?)
3. Nhận xét về kết cấu và bút pháp của bài thơ.

(1) *Ban trưởng*: một chức giám ngục.

(2) *Cảnh trưởng*: cảnh sát trưởng.

(3) *Chong đèn*: nguyên văn *thiêu đăng* là đốt đèn (có ý kiến cho là đốt bàn đèn hút thuốc phiện).